

TOZ KANATLI KELEBEK: Necip Fazıl Kısakürek

Hasan AKÇAY

Necip Fazıl Kısakürek... Çağımızın fikir mimarlarından; sanat, aksiyon, çile ve mücadele adamlarından biri. İsmiyle müsemma sıfatı: Şair. Edebiyatın hemen her türünde eserler vermiş olmasına rağmen daha çok şairliği ile tanınmış olan “Sultanü’ş-Şuara”... Dergiciliği, dernekçiliği ile ülkede sesini yankılattığı kadar, verdiği konferanslarla da birçok insana ulaşarak, kendine has hitabetiyle “dâvâ”sını anlatma yolunda yılmayan, yorulmayan fikir çilekeşi, gönül yolcusu...

İnsan olarak o da kendinde gördüğü, bulduğu birtakım zaaflarla mücadele ederek insan-ı kâmil olma yolunda gayret sarf eden “kul” aynı zamanda. “Ben kimim? Neciyim/ bu âlemde niçin varım? Nereye gidiyorum?..” sorularına cevaplar bulmaya başladığından itibaren aldığı her nefeste, ömrünün her saat ve dakikasında “Biricik meselem, Sonsuz’a varmak...” düsturuyla yola koyulan, bu uğurda nice engelleri yılmadan, yorulmadan aşmaya çalışarak “sonsuz” olana doğru kıvrıla kıvrıla akan bir ırmak... Seçtiği yol zorluklarla doludur. Ve yolculuk çetindir, “çile” lidir... O, Sonsuz olanda, sonsuzluğa kavuşmak ümidi ile dağların yüklenemediğini sırtlamaya, taşımaya çalışan “arş’a gebe olmanın sancısıyla kıvrılan, “toz kanatlı bir kelebek...”

Gönlüm uçmak dilerken semâvi ülkelere

Ayağım takılıyor yerdeki gölgelere..

Fitratla var olan sonsuzluk çekirdeğinin yağmur ve güneşi mânâ ikliminden gelir. Onun yeşerip dal budak verebilmesi için asıl kaynağın bilinmesi, bulunması gerektir. Aksi takdirde buhranlar, sıkıntılar kaçınılmazdır.

Henüz çocukluk çağında teneffüs ettiği manevi havayı terk etmek mümkün olmayacaktır. Özellikle büyük babanın üzerindeki hassasiyetinin farkındadır. Ve bunu çocukluğun vermiş olduğu davranış şekliyle de kullanmasını bilir. Fakat o, “ruhunu acıtan akşam saatlerinde” duvarda oynayan gölgelerden ve gecenin ürpertici sessizliğinden daha bu çağlarda etkilenmeye başlar.

Sorgulamalar, korkular ve kendi dünyasında yalnızlık çağıdır bu dönem aynı zamanda... Çocukluk döneminde şekillenen ve daha sonra üzeri küllenmiş olan o manevi hayatın arayışı içinde olacak farkında olmadan. Ruhundaki derin boşluğu uzun süre dünyevi olanlarla doldurmaya çalışacaktır, ama nafile...

Ve bu dönemden yüreğinde ve aklında, büyük baba ve anneanneden kalan derin izler vardır ki onları hecesi hecesine her an hatırlar ve hiçbir zaman unutmaz: Dinlediği Hz. Ali menkıbelerinden dolayı büyük babasına “beş-altı yaşındaki çocuk saffetinin içinden fişkırın bir sual” sorar: “Hz. Peygamber mi daha kuvvetliydi, Hz. Ali mi?” Büyük babanın “ O kimseyle ölçülmez, O’nda Peygamber kuvveti vardı!” cevabı ile yine anneannesinin dalgın düşünceli bir anından etkilenerek, kendisine ne düşündüğünü sorduğunda aldığı cevap çok anlamlıdır.: “Allah’ı düşünüyorum! Ne düşüneceğim?”... Bu cevap karşısında şair, “Keşke bizim ilmimiz, bunun ümmiliğinin ayak tozuna erişebilse...” diye iç geçirecektir. Özellikle çocukluğunda, kişiliğini şekillendiren fitratının üzerine nakış nakış işlenen benzer hatıralar onu bir gölge gibi takip edecek ve daha sonraki dönemlerde, gerçeği bulma yolunda önüne çıkan her engel, ıstırapı, çilesi olacak; ebedî hayata inandığı halde onu kavrayamamaktan gelen sıkıntı ruhuna ve beynine saplanmış bir “kıymık” gibi sürekli acı verecektir.

Boşuna gezmişim, yok tabiatta,

İçimdeki kadar iniş ve çıkış...

Ömrü boyunca mücadele ve münakaşa üslubu sert olan şairin hemen her şeyi zor beğenen bir yönünün olduğunu da herkes bilir. Bundan dolayıdır ki, öğrencisi olduğu okullardan çeşitli sebeplerle ayrılır.

Son olarak felsefe eğitimi için Paris’e gönderilir. Bu şehir onun için güneşi olmayan şehir olacaktır. Bohem bir hayat yaşadığı bu şehir için; “ıstırap... ıstırap...” demekle yetinecektir. “Islak bir yorgan gibi” sadece karanlıklarını üzerine örtüdüğü Paris’te de aradığını bulamayacak, ruh sancularına merhem olmayan bu şehirden de kısa süre sonra ayrılıp İstanbul’a dönecektir. Öğrencilik yıllarında Yahya Kemal, Hamdullah Suphi, Ahmet Hamdi Akseki gibi isimler hocası; Ahmet Haşim, Yakup Kadri, Faruk Nafiz, Ahmet Kutsi gibi ünlü edebiyatçılar da arkadaşı olur. İlk şiirleri Yakup Kadri ve arkadaşlarının çıkardığı Yeni Mecmua dergisinde yayımlanır. Necip Fazıl, şiirleriyle herkesin tanıdığı, takdir ettiği, kimilerinin de kıskandığı ünlü bir şairdir artık. “Örümcek Ağı” ve sonrasında çıkardığı “Kaldırımlar” isimli şiir kitaplarıyla edebiyat dünyasında ismi daha bir yankılanır. Henüz otuzlu yaşlarına varmamış olan genç şairden “Üstad” olarak söz edilmeye başlanır.

Ben şairim, gaibi kurcalayan çilingir;

Canlı cenazelerin başında Münker-Nekir...

Derin bir boşluğa ya da hiçliğe doğru akan bir cemiyet... Gün be gün öz değerlerinden uzaklaşan ve çağın baş döndürücü değişimine ayak uyduramayan bireyler. Manevi değerlerini terk etmiş ve var oluş felsefesini maddeye bağlamış yığınlar. Böyle bir ortamda şairin duyulan gür sesi: “Durun kalabalıklar bu cadde çıkmaz sokak...” olacaktır ve bu nereye gittiğini tam olarak bilmeyen topluluğu uyandırmak, uyarmak onun görevi olacaktır.

Hayatı sadece yaşıyormuş gibi yaşayan, aslında birer canlı cenazeyi andıran kalabalıklar karşısında şairin sorduğu sarsıcı sorularla birlikte yıllarca suskun bırakılan Anadolu insanı, batı ölçütlerini sorgulama, kendi kıymetlerini kavrama, muhteşem mazi ile gurur duyma noktasına gelecektir.

Nitekim N. Fazıl, kendine has üslubu, getirdiği “yeni bir ses” ve gelenekten kopmayan sanat anlayışı ile toplumun büyük bir kesimine şiiri yeniden sevdirmeyi, estetik algı yeteneği körelmiş kalabalıklara yeniden bir duyarlılık ve millî sanat bilinci kazandırmayı başaracaktır. Güçlü şiirleri, sosyal tenkitleri, çarpıcı tespitleri ile yeni ve yerli bir toplum oluşturma çabası bir nebze de olsa amacına ulaşmış olacaktır.

Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış;

Marifet bu, gerisi yalnız çelik-çomakmış...

Aralanan her perdenin ardında, tam aradığımı buldum derken “gaye”nin sonraki perdenin ardında olduğunu anlamamanın ve yeniden yola koyulmanın yorgunluğu ile geçip giden yıllar... Ancak, öğrencilik yıllarında edebiyat hocası İbrahim Aşkî Bey’in “oku” diyerek şaire hediye ettiği “Divan-ı Nakşî” isimli bu manzum eserle “tasavvufla, sath planında olsa ilk temas”ı başlamış olacaktır.

Sahibinin kim olduğunu bilmediği, fakat büyük bir hayranlıkla okuduğu bu eserle birlikte şiir zevki, sanat anlayışı yavaş yavaş istikamet değiştirecekti. Bu Nakşî şairden ne derece etkilendiğini ise şu cümle ile ifade ektir: “Dünyayı bütün nakışlarıyla perdeler üzerindeki gölgelere benzeten Nakşî şair, ruhumu, akşam ıssızlığına çevirmişti...”

Tam otuz yıl saatim işlemiş ben durmuşum;

Gökyüzünden habersiz, uçurtma uçurmuşum...

Necip Fazıl’ın ruhunda ve hayatındaki en önemli değişiklik, “Efendim, irşad edicim, can kurtarıcım” diye tarif ettiği Seyyid Abdülhakîm Arvâsî Hazretleri ile başlar. Ruhi ürperişler, sonsuz endişeler, derin korkular ve bunalımlar O’nu tanıdıktan sonra yerini sükûnete devreder. Ömrünün otuz yılı, nereye akacağını bilmeyen oradan oraya kıvrılan bir ırmak gibidir. Şairin keskin ifadesi ile “gökyüzünden habersiz uçurtma uçurmak”tır. Metafizik endişelerin ilacı tasavvuftan, o büyük kaynaktan ruhunu beslemeye, yeniden dirilmeye başladığında: “Affet senden habersiz aldığım her nefesten” diyerek Vâreden’e karşı duyduğu nedâmeti dile getirecektir.

“Şiir, mutlak Hakikat olan Allah’ı sır ve güzellik yolunda arama işidir...” anlayışını kendisine düstur edindikten sonra çevresinde onu göklere çıkaranlardan kimsecikler kalmaz. Türkiye’nin en büyük şairi bilinirken Müslümanlıktan başka bir gaye tanımadığını, fikrinin ve sanatının ana motifi “Allah ve Resulünün yolu” olduğunu öğrenenler ona bu defa “sanatına kıyan geri adam”, “sabık şair” gibi yaftalar yakıştırdılar.

Müjdecim, Kurtarıcım, Efendim, Peygamberim;

Sana uymayan ölçü, hayat olsa teperim!

Ve “Büyük Doğu”... Otuz dört yıl içerisinde aralıklarla beş yüz on iki sayı çıkardığı ve değişik isimlerle “İslâm’ı Bayraklaştırmak...” gayesi ile yazdığı, yazdıkça hakkında soruşturmaların açıldığı, kimi sayılarının toplatıldığı, kimi zaman kapatma kararlarının alındığı “İslâm’ın rejim için bir tehlike kaynağı sanılarak ve sayılarak resmi ellerce vatan sathında horlanıp hırpalandığı, “Allah” demenin suç sayıldığı devirlerde N. Fazıl’ın yılmadan, korkmadan inandığı doğruları, Hakk’ı haykırdığı; fikir ve edebiyat dünyasında silinmesi imkansız izler bırakan bir dergi.

“Ver cüceye, onun olsun şâirlik” diyerek gözünü “büyük sanatkârlık” a çeviren şair dünyanın “teneke madalyalar”ına da sırtını dönmüştür artık. Ne bir ceza, ne bir tehdit, ne de küçük görmeler onu yolundan alkoymaz. Ömrünün son dönemlerine kadar takibatlardan kurtulmuş değildir. Bu fani âleme veda etmeden önce de kendisine kesilmiş cezalar vardır. Ölmemiş olsaydı yine hapse girecekti!

Ölüm güzel şey; budur perde ardından haber...

Hiç güzel olmasaydı ölür müydü Peygamber?

Otuz bir yıl önce, güzel bir mayıs gününde; “Öleceğiz; müjdelers olsun, müjdelers olsun!/ Ölümü de öldüren Rabbe secdeler olsun!” şeklindeki ölüme tebessümüyle, ölümlerle birlikte ölümsüzlüğe uyanmanın ebedî âlemin kapısının böylece açıldığını gönüllerde yankı bulan bir sedâ olarak bırakıp; son gününde o istemese de binlerce “inanmış adam” O’nu ebediyete uğurladı. Ne mutlu ki ardından rahmetle anılacak bir isim, sadaka hükmünde, nice insanların gerçek güzeli- güzelliği bulacağı ve yaşayacağı, eserler bıraktı.

Mekâmı Cennet olsun!